

Stokke Rotaryklubb

President Gro Bjørnstad

Månedsbrev september 2013

Referat fra møte torsdag 5. September

President Gro Foyen Bjørnstad ønsket velkommen til kveldens gjester, som var foredragsholder Lars Foyen og Ali (tidligere medlem) samt 28 medlemmer.

Rotary stoff – I forbindelse med Treklubbtreffet sist helg ville presidenten takke noen ekstra. Svein har vært ”utenriksminister” for Treklubbsamarbeidet i 36 år og gjort en veldig god jobb, og sørget for at dette arrangementet ble så vellykket. Arnfinn, leder for kameratskapskomiteen bidro også til en god gjennomføring.

Minner om Rotary skolen i Horten 5.10 – påmelding sendes direkte til Kåre Larsen

Bjørn Erik – informerte om høstens dugnad på Sundåsen fort 19.09. Det blir tradisjonelt høstarbeid. Ta gjerne med motorsag og kantklipper, grensaks og trillebår.

Foredrag av havforsker Lars Foyen: Hva vet vi om havet

Lars åpnet et spennende og interessant foredrag med en kort presentasjon av han selv.– Havforsker i 35 år har jobbet de siste årene i Fiskeri og kystdepartementet.

Norge har en kystlinje som er to ganger så lang som to ganger rundt ekvator. Dette gir oss mange utfordringer og stort arbeidsområde. Videre er det en nasjonal målsetning om å øke andel av frakt i sjøen fra landveis transport.

Alt ender i sjøen. I sjøen finner vi av salt og klor, samt alle grunnstoffer som finnes på jorden . Magnesium har vært tatt ut fra sjøvann. Kvikksølv finnes i havet som blir tatt opp av bla. fisk, og jo eldre fisken er jo mer kvikksølv.

Det er alltid likevekt av gasser i luften og i sjøen – dvs ved økning av gasser i luften øker også mengden av gass i sjøen. Havet blir aldri surt – men det blir litt mindre basisk. Det finnes næringsalter, men disse må opp i overflaten (under 50 meter) for å få lys for å bli frigjort.

Golfstrømmen tar med seg varmt vann og varmer opp luften og gir oss et beboelig klima. Noen snakker om at Golfstrømmen kan svekkes, men Foyn tror ikke det vil skje på mange år. Men skulle det skje vil det ha dramatiske konsekvenser for oss.

Raudåte – lite krepsdyr på 1-2 millimeter – som er helt vesentlig for fiskeproduksjon i havet. Fiskelarvene spiser Raudåten i et tidlig stadium. Raudåte utvikler seg parallelt med planteplankton - produksjonen. Skal Raudåten være klar til at fiskelarven kan spise den må det ha vært nok planteplankton. Dersom dette ikke inntreffer vil hele kjeden bli påvirket med lavere produksjon av blant annet torsk og sild. Blåskjell og tang er også viktig som fôr til fiske yngel.

Norsk sjømat er fra kalde og klare farvann: Vår eksport av sjømat er over 53 milliarder kr, og er den nest største eksportindustri etter olje. Vi eksporterer over 90 % av alt vi produserer. Eksporten øker jevnt. 12-13000 personer jobber i fiskerinæringen.

Norsk økonomisk sone går 200 NM ut fra grunnlinjen, men vi eier ingen fiskebestander selv – for å forvalte disse krever dette et tett samarbeid med andre nasjoner.

Ressursforvaltning: Innebærer kontinuerlig overvåkning av norske og utenlandske fartøyer som kartlegger og følger med på utvikling av fiske stimer – som igjen fastsetter kvoter for fisk som kan bli tatt opp (fiskerikvoter).

ICES – Det internasjonale råd for havforskning er en organisasjon som driver forskning og bestemmer kvotebestemmelser. I 2013 er kvoten på Norsk arktisk torsk 1 million ton, Norge har ca 440 740 tonn Russisk kvote er ca. tilsvarende. Fiskerne ønsker ikke større kvoter for å holde priser oppe.

For makrell er det nå ikke blitt enighet om fordeling og dette medfører uheldig situasjon da blant annet Færøyene og Island fisker mye mer en det som er tilrådelig. En annen uheldig sak er at fiskebåter fra EU ikke får levere annen fisk enn den har kvote på. Denne fisken blir derfor kastet, noe som er ulovlig i Norge. Norske båter er pliktig til å levere alt de tar opp.

Lars nevnte også at det ved en kartlegging i 2005 oppdaget et skip en sildestim på 230.000 tonn ved Andenes.

Temperatur økning i Kola linjen, det har blitt gjennomgående varmere i havet. Dette påvirker fiske artene og presser frem fiskearter som trives med varmere vann. Stor makrell er nå fanget lenger nord.

Fisk og olje – går dårlig sammen. Seismikk skip som brukes til kartlegging av oljeforekomster krever veldig stort område rundt seg og bruker lyd. Denne lyden skremmer og ødelegger fiske yngel. Også transport av oljen gjør oss sårbare for grunnstøting og store oljeutslipp. Foyn var bekymret for grunnstøting. I forbindelse med utdeling av konsesjon for oljeboring forsøker man å ta hensyn til områder hvor det foregår mye gyting og vil ikke tillate boring i de områdene.

Tidligere overvåket havforskningsinstituttet også radioaktivitet. Det ble påvist store mengder radioaktivitet i fisk da Russland drev med prøvesprengninger av atom ladninger i sjøen. Dette har

gått betydelig ned etter at russerne sluttet med prøvesprengninger. Dessverre var denne overvåkningen avsluttet da Tsjernobyl utslippet skjedde, tilsvarende overvåking kunne gi mye nyttig informasjon om påvirkningen i sjøen, men den var stoppet tidligere pga økonomi

Spørsmål fra et engasjert publikum:

Vil kongekrabbe påvirke miljøet mye dersom den kommer sydover? Foyn tror ikke den kommer så mye lenger sydover. I tillegg er det frigitt all fiske på denne vest og syd Nordkapp. Nord for Nordkapp er kongekrabben kvotebelagt.

Er det områder som er redusert for oljeboring p.g.a gyteplasser? Ja, i noen områder er det ikke tillatt å drive boring p.g.a viktige gyteplasser for fisk.

Oljeboring i Lofoten hvor store konsekvenser kan dette ha? Det er ikke påvist ekstreme skader på fiskebestander ved et eventuelt uhell eller ved leting, dette virker svært overdrevet i media.

Kvikksølv – kan man spise for mye fisk, som inneholder kvikksølv? Nei, mener Foyn, hvis det er fisk fra havområder der det er naturlige utslipp. Store helseskader er kun påvist noen få steder, som Japan i nærheten av en fabrikk som slapp ut store mengde kvikksølv. I Langesundsfjorden, Sørfjorden og i ferskvann er det litt annerledes. I enkelte fjorder er det mye forurensing i bunnen som gjør at det er omsetningsforbud.

Kan det forklares hvorfor det er mye mindre makrell og torsk i Oslofjorden nå enn tidligere? Foyn sier De mener det er en rekke faktorer som påvirker dette, men har ikke noe sikkert svar..

Presidenten takket for et spennende og engasjerende foredrag .

Neste møte er egoforedrag med Even Hatlo Johansen, samt gjennomgang av budsjett.

Etter møtet ble det vist en video av tsunamien i Japan, filmet på nært hold av noen kollegaer av Lars. Det var noen dramatiske bilder.

John Sverre F. Dahl

referent

Referat fra møte torsdag 12. September

President Gro Foyn Bjørnstad ønsket velkommen til kveldens gjester; Hanne Lund og Astrid Skeie

Merkedager; Tore Johnsen 14/9 og etter hvert Arnfinn Brean 30/9

Ordet gikk til Geir som gikk rett på budsjettet.

Budsjettet viser 17333,- i underskudd. Styremøtet har endret statuttene slik at budsjettet må sees over en 3-års periode. Ole Sverre kommenterte at det ikke står noen ting i statuttene om at budsjett med negativt resultat ikke kan godkjennes slik det er, men styret ønsket å legge en slik føring til statuttene.

Geir påpekte at det ikke var logisk at budsjettet ble presentert inne i selve budsjettåret. Fra og med nå skal budsjettet legges frem før budsjettåret starter.

Eneste endring i budsjettet var utgiftsposten Ryla på 4000,- som ble endret til utgifter ved Danmarksreise ifm utveksling.

Budsjettet ble godkjent ved akklamasjon.

Arnfinn informerte om; 17. okt. guvernørbesøk - en viktig dag i Rotaryåret. Kostnader beløper seg til 260,- p.p.

Gro tok ordet igjen med følgende info;

Det er mulig vi må bidra på handicamp dette året.
Fravær; mer enn tre uker sammenhengende fravær må medlemmet søk om permisjon.
Permisjon utover ett år ansees som en utmelding.

Egoforedrag ved Even Hatlo Andersen

Hvem er Even Hatlo Andersen?

Even er 42 fra Rakkås på Hortensveien. Nærmere bestemt Snippen.

Han gikk på Jareteigen skole – med kun 4 elever i klassen. Gikk 6 år der

Han er gift med Ingunn Dammen og de har 3 barn, Madelen, Andrea, og Vegar, 21, 17 og 14. Han er som de fleste av oss forundret over hvor stor forskjell det kan være på individene innad i en søskenflokk.

Jakt er den store lidenskapen. Han har holdt på med dette siden guttedagene.

Even er utdannet ingeniør.

Har hatt en spennende karriere med jobb i blant annet ScanSense og NLI. Deltatt i lærerike konkurser. Var med å kjøpe opp rester av ScanSense etter konkurransen i 2003 og var med på å jobbe opp bedriften igjen med de opprinnelige kjerneproduktene. Virksomheten ble videresolgt og Even var heldig å kunne ta ut gevinst. Han jobber nå i Agility group som «Vice president sales and marketing fabrication», hvor han er ansvarlig for salg av subsea-produkter.

Even avsluttet et flott egoforedrag med kloke refleksjoner fra egen hverdag.

Vinlotteriet innbrakte 970,-

Torsdag 19 September

Høst dagnad på Sundåsen i strålende høstvær. Det var mange fremmøtte, alle godt utstyrt med redskap slik at jobben ble raskt utført og med topp resultat. (Nå er utsikten mye bedre). Topp bevertning var det også med både kaker og kaffe.

Referat fra møte torsdag 26 September

President Gro Foyn Bjørnstad ønsket velkommen til kveldens gjester, som var foredragsholder Tom Staavi sjefsredaktør i bladet Dine Penger, samt 32 medlemmer.

Gro takket for flott innsats på dugnad på Storås sist – det ble veldig bra.

Guvernør middag: Kjell Konglevoll redegjorde for status før middagen. Påmeldingsliste blir sendt på nytt for oppdatering.

Utlodding fremover skal gå til ShelterBox. Gevinstene er gavene vi fikk under besøket fra Danmark og Sverige

Litauen komiteen– jobber aktivt for å samle in utstyr og klær til Litauen, de trenger blant annet skrivepult, senger og sengeklær inkl dyner og pledd Varme klær, leker, kjøkkenutstyr) Så har dere noe å gi bort ta kontakt. med i Færder Rotary (ref mail) ved Kirsten Larm. Det er også behov for hjelp til pakkingen.

Svein Sørhaug orienterte om at hans onkel Sverre Sørhaug (vårt siste chartermedlem) melder at han nå har blitt så gammel at han ønsker å melde seg ut fra Stokke Rotary klubb fra nå men vil fortsatt være Rotarianer.

Så til dagens foredrag:

Slik ble Bankenes rådighet kundenes tap: Historien om et massivt bedrag.–Tom Staavi (sjefsredaktør i Dine Penger)

Tom innledet med tre spørsmål: Hvor mange vil låne penger til et veddemål. Hvor mange vil låne penger til 8 % for å plassere de til 6 %, hvor mange vil gjøre begge deler? Ingen. Men nettopp dette var det bankene gjorde.

Tom forklarte på en svært engasjert og humoristisk og relativt lettforklarlig måte hvordan bankene sydde sammen ulike spare og investerings produkter som var svært lønnsomme for bankene, dvs de fikk svært godt betalt for produktene og blandet dette sammen slik at det ble vanskelig for kunden å forstå det. I tillegg hadde bankene en aggressiv salgs form som gjorde at svært mange, 150.000 nordmenn kjøpte dette produktet. Det hele begynte i 1996. Bankene solgte produktet inn som at du skulle få være med på inntjening i aksjemarkedet uten risiko. Men det stemte ikke... Tom forklarte i hva man egentlig kjøpte og til svært høy pris, og hadde bankene forklart produktet like godt – hadde ingen kjøpt dette. Men nettopp fordi det var så komplisert satt sammen, var det vanskelig å forstå, kombinert med aggressiv salgsprosess. Tom redegjorde for hva bladet Dine Penger (heretter DP) hadde gjort for å omtale og forklare produktet oppgjennom. Fra i 1996 og utover. De konfronterte også bankene, men bankene avfeide all kritikk. Dog var de bank ansatte enig med DP om at produktet var dårlig for forbrukerne, men ledelsen i bankene fortsatte salget. DP brukte flere år på å forstå hva produktet egentlig var, men i 1999 ble DP mer og mer kritiske. I 2000 hadde bankene solgt dette produktet for over 15 milliarder kr. Dette strammes gradvis inn. I 2004 kommer det retningslinjer som pålegger bankene å oppgi alle kostander i sine produkter. DP ringte også alle innen økonomi fagmiljøene for å få deres meninger, unisont var fagmiljøene enig at dette var et tvilsomt produkt. DP var da sikker på at det var svindel produkter bankene solgte. DP finansierte også forskningsrapporter som beviste nettopp dette. DP forsøkte flere ganger å få forbrukerombudet til å følge opp sakene uten nytte. Først da DP fikk lagt saken frem for finansminister Kristin Halvorsen begynte ting og skje og det kom en rekke innskjerping. I 2009 vant Røeggen som hadde kjøpt disse produktene og senere gått til sak mot i retten mot bankene. Bankene anket vedtaket. Men da sa

forbrukerombudet at de vil dekke alle Røeggens saksomkostninger. Saken ender opp i Høyesterett og Røeggen vinner. Men dommen er ikke generalisert og kan derfor ikke nytte som presedens i tilsvarende saker, dommen kommenterer kun salgsarbeidet bankene har utført. DNB Nor er den eneste banken som er villig til å rydde opp. Men ingen andre banker – så langt. Hva kan vi lære av saken... «Du kan ikke stole på noen – heller ikke banken din», Vi må innse at banken har en hovedfunksjon om å tjene penger. Ikke for å hjelpe kunden...

Spørsmål fra tilhørere: Du har nå nevnt det negative fra bankene – men hva er den beste måten å spare penger på: I flg Tom har du 4 muligheter: Nedbetale gjeld, Sette penger på bank bok. Eller investere i Boligmarkedet. Er du villig til å øke risikoen noe er det å kjøpe andeler i aksjefond (men pass på at de er rimelige).

Presidenten takket for et spennende og engasjerende foredrag. Han fikk overrakt en bok ; “Natur i Vestfold” – Veiviser til naturvernområdene og Færder nasjonalpark

Neste møte er presidentens møte. Samt at komite lederne rapportr fra komiteene.

John Sverre F. Dahl

referent